

(exact cum e și subtitlul). Sînt lucruri interesante pentru orientarea lectorului, mai ales al școlarului în domeniul criticii. D-1 Botez face un istoric al modernismului sub cele două aspecte : parnasianismul și simbolismul, după citate din criticele d-lor Lovinescu, Davidescu, O. Densușianu, S. Cioculescu, I. Emilian, etc., precum și din mișcarea revuistică la noi, care a înglobat cele două curente. Contribuția personală e prea mică. D-1 Botez spune doar altul, că modernismul nu e decît un rezultat al influenței franceze și nicidecum o reacție împotriva romantismului românesc. Dovadă că modernismul se prezintă simultan sub cele două forme, fără a fi rezultatul unei epoci de tranziție. Atît.

E o broșură care va fi continuată de altele. D-1 I. Botez caută să limpezească în turburele critic, — linia unui obiectivism. Dar mai mult decît aceasta „Mișcarea modernistă” — repet — e o broșură bună pentru începători, în special pentru școlari. **V. I. Cataramă.**

Titu Maiorescu. „Insemnări zilnice”, Vol. I, (1855-1880), publicate cu o „Introducere” (XXXV pg.) note, facsimile și portrete, de I. Rădulescu-Pogoneanu. 356 pg. ed. „Socec” Buc.

D-1 I. Rădulescu-Pogoneanu, testatorul lui T. Maiorescu, după ani de lucru, a reușit să ne dea primul volum al „Insemnărilor zilnice”. Contribuția dumnealui, vine să umple unul din multele goluri pe care le are istoria și critica noastră literară. Pornind dela valorosul volum „Titu Maiorescu” de Soveja, apărut în 1925, editorul a căutat să stabilească imaginea și activitatea adevăratului T. Maiorescu, fără a-i fi teamă sau rușine să ne descopere că el a fost și om. De aceia vom găsi observații juste care ne arată pe criticul nostru muncit de gândiri de sinucidere, din anumite motive familiare ; apoi anumite sentimente pe cari el le nutreă cumnatei sale *Mite Kremnitz*, lucru arătat și de către d. Lovinescu în cele două romane : „Mite” și „Bălăuca”. Vom mai vedea pe Titu Maiorescu în viața publică, activînd în politică, în care va învinge, dar va suferi și înfrîngerii, chiar dacă ele au fost temporare.

Inițial volum al „Insemnărilor zilnice” în care intră caietele numerotate, 1, 2, o parte din 3, caietul 4, mare parte din 5 și mai tot caietul 6, cuprinde, în ordine cronicologică, însemnările dintre Noemvrie 1855 și sfîrșitul anului 1880, adică viața lui T. Maiorescu dela 15 la 40 de ani.

D-1 I. Rădulescu-Pogoneanu a însoțit însă editarea volumului de un foarte bun studiu introductiv care fixează figura lui Maiorescu după ultimele date cunoscute și riguros verificate. Ar fi de arătat că a pus prea multă căldură de admirator în cumpăna rece a științei, cu care era chemat să cîntărească valoarea culturală a lui Maiorescu. De aceia s'au și strecurat unele afirmări discutabile, iar finalul se leagă nu știm de ce și de Moldova. Poate din cauză că Moldova este cea care în todeauna a reprezentat — spiritul critic — în toată amploarea, lucru peste care nu a putut trece d. I. R. P. Și poate pentru că tot Moldova a dat cele mai multe și mai distinse valori neamului românesc:

Este însă drept să recunoaștem că lucrarea d-lui I. R. P. este demnă de toată lauda. D-sa afirmă că n'a vrut să dea o lucrare științifică și totuși volumul face această impresie, prin felul în care e alcătuit. Se vede o bună sistematizare a materialului, o migăloasă muncă și o vastă cultură. Pentru a da o unitate operei, el a tradus toate însemnările (cari erau scrise nemțește),

în românește, insistând asupra nuanțelor, și asupra limbei folosite de Maiorescu și făcând dese observații relative la forma gramaticală.

Introducerea are patru părți. În prima parte el face considerații generale relativ la editarea volumului de față și asupra greutăților întâmpinate. În partea a doua, el cercetează procesul de elaborare al acestor însemnări, aducând exemple pentru ilustrarea părerilor sale. Crede că T. Maiorescu și le-a scris pentru el, spre amintire strict personală, ca un *memento* pentru mai târziu, ca o privire îndărăt asupra vieții, sau, poate, unele din ele, cu gândul de a fi utilizate cândva de el însuși, ca evocatoare a unor momente importante din viața politică (deci din ultima parte a vieții lui și nu din prima) a țării, cum a și făcut-o într-adevăr în *Introducerile* la „Discursurile parlamentare“ (pg. X a Introd.)

D-I G. Călinescu admite în parte afirmațiile acestea, arată însă că Maiorescu era conștient că-i vor fi consultate de posteritate, însemnările :

„Scriindu-și jurnalele în nemțește, Maiorescu nu s'a gândit să le publice. Asta e clar. Dar de vreme ce nu le-a distrus pe toate, ba chiar s'a gândit să le lase Academiei, urmează că știa că posteritatea le va consulta“. (Ad. lit. și Art. Nr. 844).

Noi credem însă că însemnările de copil ale lui Maiorescu se datorau sau îndrumării tatălui său, care-l vroia ordonat și metodic sau era influența lecturii unor memorialiști. Deprins în acest fel, el a continuat acest obicei, care însă va slăbi cu timpul. Neregulate și scrise cu intermitențe, însemnările și le-a revizuit la maturitate, când i-a venit și gândul de a le lăsa Academiei.

În această parte a II-a, editorul prinde trăsăturile sufletești ale adolescenței criticului și face în acest fel psihologie specială. D. I. R. P. îl găsește pe Maiorescu „îndeplinind un rol parcă predestinat, ca îndrumător și îndreptar de cultură, ca strălucit animator și educator al tinerimei universitare și al națiunii întregi“.

Urmează apoi considerații care se raportă la formarea caracterului lui Maiorescu. Sint descrise mediul familial, școala germană și profesorii cari i-au format spiritualitatea. Descrie societatea aristocratică a Theresianum-lui în care se învîrteau atâtea feluri de neamuri și impresiile care i le produc tânărului Maiorescu. În a III-a parte, ni se vorbește despre zbuciumul sufletesc al lui Maiorescu, ajuns matur. Viața de familie, vîltoarea politicei, afecțiunea pentru cumnata sa, *Elite*, terfelirea morală pe care i-o pun la cale dușmanii prin acuzații murdare, crizele sufletesti, toate trec în goană pe dinaintea ochilor noștri, arătîndu-ne și pe „omul Maiorescu“. În partea IV, se fixează locul lui Titu Maiorescu în istoria oamenilor mari ai neamului românesc.

„Insemnările zilnice“ este o carte care se citește cu interes și este un bun îndreptar pentru educarea caracterelor. Ea este un izvor de observații psihologice și de învățăminte dobîndite din marea școală a vieții.

George Mihail Dragoș.

Mihail P. Tomescu: *Țara de mine*. O broșură cu opt poezii patriotice. Numai opt poezii—dar deajuns pentru a-și evidenția talentul.

Azi, după atîția ani dela Alexandri, azi cînd evoluția limbii și literaturii l'au coborît așa de mult pe marele făuritor de poezii patriotice, recunoaștem că e foarte greu să isbutească cineva în această direcție.